

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/30/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8216200999
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 05. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8216200999.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Diany Vlčkovej v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., Hodžova 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 951 proti žalovanému: X. V., S.. XX.X.XXXX, Q. XXXX/XX, XXX XX M., o zaplatenie 1.952,83 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bardejov č.k. 5C/62/2016-64 zo dňa 28.12.2017 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo výrokoch o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, o povolení splátok žalovanému a o trovách konania.

Nárok na náhradu trov odvolacieho konania stranám sporu nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy 2.107,38 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.952,83 eur od 15.1.2014 do zaplatenia, a to v splátkach vo výške 60,- eur mesačne, splatných vždy ku koncu kalendárneho mesiaca počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku s tým, že nezaplatením čo i len jednej splátky v termíne splatnosti sa stáva celý dlh splatným. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol a priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že mal za preukázané uzatvorenie zmluvy o poskytnutí bezúčelového spotrebiteľského úveru č. XXXXX zo dňa 9.5.2013, na základe ktorej bol žalovanému poskytnutý úver vo výške 2.000,- eur s uvedením úrokovej sadzby, RPMN, priemernej hodnoty RPMN, počtu mesačných splátok, ich výšky, ako aj termínu splatnosti splátok, vrátane konečnej splatnosti úveru. Žalobca dňa 21.10.2013 vyzval žalovaného na zaplatenie omeškaných splátok úveru a upozornil ho na možnosť podania žaloby na súd z dôvodu nesplácania poskytnutého úveru, ako aj na to, že v prípade nezaplatenia dlžnej sumy bude požadovať jednorazové splatenie celej dlžnej sumy, ktorú vyčíslil vo výške 2.044,10 eur. Z výzvy na predčasné splatenie úveru zo 17.12.2013 zistil, že žalobca rozhodol o predčasnej splatnosti úveru a vyzval žalovaného na zaplatenie dlhu vo výške 2.136,30 eur, najneskôr do 8.1.2014. Keďže žalobca pristúpil k zosplateniu celého úveru, súd prvej inštancie dospel k záveru, že mu vznikol nárok na úroky z úveru iba do dňa zosplatenia úveru s tým, že potom už nastupuje režim platenia úrokov z omeškania. Na podporu svojej argumentácie poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Prešove, ako aj Krajského súdu v Trenčíne. Na základe uvedeného preto vyhovel žalobe o zaplatenie nesplateného istiny úveru ku dňu jeho zosplatenia vo výške 1.952,83 eur spolu so zmluvným úrokom vo výške 19,9 % ročne splatného k 16.9.2013, ako aj kapitalizovaného úroku z omeškania z nezaplatených splátok úveru do dňa zosplatenia úveru v celkovej výške 2.107,38 eur. V prevyšujúcej časti zamietol žalobu v uplatnenom zmluvnom úroku, ako aj v časti úrokov z omeškania z nezaplatených úrokov vo výške 5 % ročne zo sumy 152,87 eur, s ohľadom na zásadu zákazu anatocizmu uplatňovanú kontinuálne

pri spotrebiteľských úveroch. Vo vzťahu k žiadosti žalovaného na povolenie splácania priznaného dlhu v splátkach 60,- eur mesačne súd prvej inštancie bol toho názoru, že takéto povolenie splátok vo vzťahu k nároku u žalobcu nie je zjavne neprímerané s poukazom na sociálnu situáciu žalovaného a v prípade, ak tento nezaplatí ktorúkoľvek splátku, stane sa splatný celý dlh.

3. Proti uvedenému rozsudku v zákonom stanovenej lehote vo výrokoch, ktorými bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá, ako aj vo výroku o povolení splátok žalovanému, podal odvolanie žalobca. Navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil a žalobe v plnom rozsahu vyhovel a priznal mu nárok na náhradu trov odvolacieho konania. V dôvodoch odvolania uviedol, že v zmysle ust. § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka, od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške. V zmysle § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka je dlžník oprávnený vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky pred dobou určenou v zmluve. Úroky je povinný zaplatiť len za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov. Podľa komentára IURA EDITION, z podstaty úroku ako ceny za používanie peňažných prostriedkov možno vyvodiť, že povinnosť dlžníka platiť úrok, trvá až do doby vrátenia úveru. V tom zmysle upravuje trvanie povinnosti platiť úrok aj § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka. Vzhľadom na dispozitívnosť ustanovenia, strany si môžu vznik a zánik povinností platiť úroky, t. j. dobu, počas ktorej má dlžník platiť úroky v zmluve o úvere, dojednať odchyľne. V uvedenom odkázal žalobca aj na aktuálnu rozhodovaciu prax, konkrétne rozsudok Krajského súdu v Žiline pod sp. zn. 11Co/12/2017 zo dňa 31.1.2017, podľa ktorého, keďže zmluva neobsahuje dohodu o úroku odlišnú od zákona, platí ust. § 497 Obchodného zákonníka. Vychádzajúc z tohto ustanovenia, obsahom záväzku dlžníka nie je vrátiť len poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj úroky, ktoré nemožno stotožňovať s úrokmi z omeškania. Úrok z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv omeškanie dlžníka, ktoré je skutočnosťou, ktorá zakladá vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, samotný vznik nároku na úrok z úveru však neovplyvňuje.

4. Ďalej poukázal na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici pod sp. zn. 43Co/23/2017 zo dňa 29.11.2017, z obsahu ktorého vyplýva, že pojem odplaty za dojednanie záväzku poskytnúť úver je treba odlišovať od úrokov z úveru upravených v § 502 Obchodného zákonníka. Dohoda o úrokoch z úveru podľa § 502 Obchodného zákonníka je podmienená tým, že veriteľ na základe zmluvy o úvere peňažné prostriedky dlžníkovi skutočne poskytol, inak by na ich úhradu nárok nemal. Na zaplatenie úrokov z úveru má právo každý veriteľ, ktorý uzavrel písomne zmluvu o úvere a na základe ktorej úver skutočne dlžníkovi na jeho žiadosť poskytol, a to až do splatnosti úveru. Úrok z úveru je v podstate cena za používanie poskytnutých peňažných prostriedkov, preto má podľa názoru odvolacieho súdu dlžník zásadne povinnosť splatiť tento úrok za skutočnú dobu ich používania, t. j. až do doby skutočného vrátenia úveru veriteľovi, pokiaľ si strany zmluvy o úvere nedohodli niečo iné. Pokiaľ ide o rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R 59/98 bol toho názoru, že toto je možné na prejednávanej vec aplikovať, avšak s tým výkladom, že pokiaľ žalobca ako veriteľ odstúpil od zmluvy o úvere tým, že vyhlásil jej predčasnú splatnosť preto, že dlžník nesplácal úver riadne a včas, a teda od zmluvy odstúpil, má právo na účtovanie úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania označovaných ako tzv. sankčné úroky, v zákonnej alebo dohodnutej výške s poukazom na ust. § 369 Obchodného zákonníka, až do splatenia celej poskytnutej sumy, vrátane úrokov z úveru, pretože tieto sú súčasťou peňažného záväzku dlžníka. K dôvodnosti uplatneného nároku na úroky z omeškania z úrokov poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 4Cob/62/2017 a Krajského súdu v Banskej Bystrici pod sp. zn. 14Co/452/2016 a 43Co/19/2017, zo záverov ktorých vyplýva, že pokiaľ dlžník mešká s úhradou úroku, má veriteľ právo požadovať úroky z omeškania z nezaplatených úrokov z úveru. Ak je dlžník v omeškaní so splatením peňažného záväzku, je povinný platiť z nezaplatených sumy úroky z omeškania, pričom súčasťou sumy vyplývajúcej z úverovej zmluvy, ktorú má dlžník vrátiť je nielen istina úveru, ale aj dohodnuté úroky.

5. Vo vzťahu k povoleniu splátok nezaplatených časti úveru žalobca uviedol, že súd prvej inštancie postupoval v rozpore so zákonom. Vzhľadom na čas do podania žaloby mal žalovaný možnosť prejavíť svoju snahu a záujem dlh uhrádzať, a tým preukázať, že mohol priebežne peňažný dlh splácať aspoň v takej výške, ktorá by bola primeraná jeho finančným možnostiam. Žalovaný tak neuskutočnil a počas celého súdneho konania nerealizoval žiadnu úhradu. Súd nedostatočne preskúmal pomery žalovaného, ktoré by odôvodňovali rozhodnutie o splatnosti v splátkach a vychádzal iba z jeho tvrdení, ktoré neboli overiteľne žiadnym dôkazom.

6. Odvolací súd preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 379 - 381 CSP, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§

385 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu dôvodné nie je. Súd prvej inštancie dostatočne zistil skutkový stav a vec aj správne právne posúdil. Na týchto skutkových a právnych zisteniach sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania.

7. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu I. inštancie, že veriteľovi vzniká právo na zaplatenie dohodnutých zmluvných úrokov len do doby dohodnutej, alebo predčasne vyvolanej doby splatnosti s poukazom na rozhodnutie odvolacieho súdu zo dňa 30.6.2015 pod sp. zn. 6Co/190/2014 a 19Co/4/2017.

8. Z odôvodnení uvedených rozhodnutí vyplýva, že úroky za poskytnutie úveru sa na rozdiel od odplaty za akúkoľvek inú odplacnú službu, či kúpu tovaru odlišujú tým, že plynutím času narastajú. Dohoda o platení úrokov za úver aj po splatnosti spôsobuje, že takéto úroky v skutočnosti navyšujú cenu za užívanie finančných prostriedkov za obdobie do dohodnutej, alebo predčasne vyvolanej doby splatnosti a zneisťujú sankčný mechanizmus úrokov z omeškania. Takto dochádza k obchádzaniu inštitútu iného plnenia na účely aplikácie ustanovenia § 3 a) ods. 2 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. Z uvedených dôvodov dohoda, podľa ktorej má spotrebiteľ popri úrokoch z omeškania, príp. ďalších sankciách platiť po splatnosti pohľadávky aj úroky za poskytnutie úveru do splatenia úveru, spôsobujú značnú nerovnováhu ku škode spotrebiteľa, predstavujú značné zhoršenie postavenia spotrebiteľa oproti zákonnému pravidlu, ktoré chráni spotrebiteľa v úverových vzťahoch pred nadmerným navýšením dlhu oproti výške úveru. Je nepravdepodobné, žeby spotrebiteľ takúto dohodu individuálne vyjednal s dodávateľom, ktorý zaobchádza so spotrebiteľom čestne a rovnocenne. Podľa názoru odvolacieho súdu niet kogentnej úpravy o úrokoch popri úrokoch z omeškania. Zákon reguluje úroky za úver bez časovej úpravy a preto dohoda o takýchto úrokoch je odklonom od dispozitívnej úpravy a je nielen v neprospech spotrebiteľa, ale vyvoláva hrubú nerovnováhu v neprospech slabšej zmluvnej strany. Navyše sa takáto dohoda dostáva aj do rozporu s ustanovením § 3 a) nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. a preto je neplatným právnym úkonom pre rozpor s ustanovením § 39, § 52 ods. 2 v spojení s ustanovením § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

9. Taktiež sa stotožnil s právnym záverom súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby v časti zaplatenia úroku z omeškania z kapitalizovaného zmluvného úroku s poukazom na zákaz anatocizmu. Najvyšší súd Českej republiky v rozsudku pod sp. zn. 35Odo 101/2002 zo dňa 24.3.2004, ako aj Ústavný súd Českej republiky v uznesení pod sp. zn. ÚS 1893/08 zo dňa 13.11.2008 vychádzajúc z právnej úpravy obsahovo zhodnej so slovenskou uviedol, že podľa štandardného výkladu podávaného súdnou praxou, definícia príslušenstva pohľadávky obsiahnutá v ust. § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka platí aj pre obchodné záväzkové vzťahy. Úroky, úroky z omeškania a poplatok z omeškania sú teda podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka príslušenstvom pohľadávky, ktorou sa v zmysle tohto ustanovenia a v nadväznosti na definíciu záväzkového vzťahu v § 488 Občianskeho zákonníka rozumie peňažné plnenie, na ktoré má veriteľ právo podľa hlavného záväzkového vzťahu, ku ktorého zmene dochádza priamo zo zákona práve až omeškaním dlžníka. Úrokový záväzkový vzťah je vzťahom akcesorickým, ktorého vznik je podmienený platným záväzkovým vzťahom hlavným. Splnením hlavného záväzku zaniká aj akcesorický úrokový záväzok; pretrváva len povinnosť zaplatiť už dospelé úroky. Tým, že včas nespláti úroky z istiny, sa dlžník dostáva do omeškania s plnením príslušenstva a nie do omeškania s plnením vlastného dlhu. Právo požadovať od dlžníka príslušenstvo z príslušenstva (t. j. úroky z omeškania z dojednaných úrokov), potom veriteľ nemá preto, že ani Občiansky a ani Obchodný zákonník mu túto možnosť nepriznávajú. Inak povedané, oba právne predpisy nezakotvujú majetkové sankcie pre prípad omeškania s platením príslušenstva pohľadávky (zákaz anatocizmu).

10. Pokiaľ ide o odvolaciu námietku žalobcu, že súd nedostatočne preskúmal majetkové pomery žalovaného pre povolenie splácať dlh odvolací súd uvádza, že samotná nezamestnanosť žalovaného vzhľadom na jeho nepriaznivú sociálnu situáciu odôvodňuje možnosť povolenia splátok na splatenie priznanej pohľadávky žalobcu právoplatným rozhodnutím súdu. Vzhľadom na určenú výšku splátky žalovaný nesplatenú časť úveru zaplatí ešte pred dátumom pôvodne dohodnutej konečnej doby splatnosti úveru, a preto nedôjde k zhoršeniu postavenia žalobcu na uspokojenie jeho pohľadávky.

11. Na základe uvedených skutočností odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti postupom podľa § 387 CSP potvrdil.

12. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 CSP v spojení s ust. § 255 CSP tak, že stranám nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Žalobca bol v odvolacom konaní neúspešný a úspešnému žalovanému trovy odvolacieho konania nevznikli.

13. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).